

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

**Факультет економіки та управління
Кафедра управління**

*Збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції*

**«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКИХ
СИСТЕМ У СОЦІАЛЬНІЙ ТА ЕКОНОМІЧНІЙ
СФЕРАХ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

22 листопада 2022 р.

Київ – 2022

УДК [338.27+338.242]:[304+330]

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Факультету економіки та управління
Київського університету імені Бориса Грінченка
протокол № 4 від 14 грудня 2022 року*

Рецензенти:

Акіліна О. В., к.е.н., доцент; Дорошкевич Д. В., д.е.н., доцент; Звонар В. П., д.е.н., ст. наук. співроб.; Ільїч Л. М., д.е.н., професор; Кожем'якіна С. М., д.е.н., професор; Краус К. М., к.е.н., доцент; Марухленко О. В., д.н.держ.упр., доцент; Михацька А. В., к.пед.н., доцент; Панченко А. Г., к.н.держ.упр., доцент; Поспелова Т. В., д.н.держ.упр., доцент; Рябець К. А., д.н.держ.упр., доцент; Штепа О. В., к.е.н., доцент; Яковенко І. В., к.е.н., доцент.

Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика: зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. інт.-конф., 22 листопада 2022 р. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. 296 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, проведеної кафедрою управління Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка, розкривають сутність управління діяльністю підприємств і організацій в умовах відбудови України, а також управління людським та соціальним розвитком; містять пропозиції щодо удосконалення механізмів державного управління у сучасний період; окреслюють теорію, практику, проблеми та перспективи миротворчої освіти в конфліктних і постконфліктних регіонах; висвітлюють новітні тенденції розвитку цифрового підприємництва.

Висловлені авторами думки та пропозиції можуть не збігатися із точкою зору редакційної колегії. Відповідальність за добір і викладення матеріалів, достовірність інформації, точність назв, статистичних даних, прізвищ та цитат несуть автори. Матеріали опубліковані в авторській редакції.

СЕКЦІЯ 4. МИРОТВОРЧА ОСВІТА В КОНФЛІКТНИХ ТА ПОСТКОНФЛІКТНИХ РЕГІОНАХ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Боровик Т. М., Палієнко А. В.

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР.....222

Головко Л. В., Головко Т. В.

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ У СФЕРІ ОСВІТИ.....226

Львіч Л. М., Акіліна О. В.

МИРОТВОРЧА ОСВІТА: ГЕНЕЗА ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ, ЗМІСТ.....229

Львіч Л. М., Панченко А. Г.

РОЗДІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ МИРОТВОРЧОЇ ОСВІТИ.....232

СЕКЦІЯ 5. НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Адамович С. Ю.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....236

Богоніс А. Я.

УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК ПРАЦІ У СФЕРІ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ.....240

Кириченко Н. О.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ.....243

Кравчук Ю. О.

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ В СИСТЕМІ ЦИФРОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....245

Обіход Т. В.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ - ЗАПОРУКА СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ.....249

тенденціям. Заохоченню зростання престижності працевлаштування молодих фахівців у сфері освіти сприятимуть прозорість удосконалення нормативно-правової бази, щодо пришвидшеного механізму отримання кваліфікаційних категорій, як одного із стимулюючих чинників кар'єрного зростання.

Список літературних джерел

1. Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників: наказ Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10#Text> (дата звернення: 16.11.2022).

Гльч Людмила Миколаївна, д.е.н., професор,
професор кафедри управління
Київський університет імені Бориса Грінченка
Акіліна Олена Володимирівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри управління
Київський університет імені Бориса Грінченка

МИРОТВОРЧА ОСВІТА: ГЕНЕЗА ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ, ЗМІСТ

Військовий конфлікт на Сході України, який розпочався у 2014 році, за оцінками ООН, розглядався як «один з самих смертоносних в Європі з часів Другої світової війни». Наразі Україна знаходиться вже в умовах повномасштабного військового вторгнення з боку російської федерації. Нині «...до районів проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), входить 9 областей...» [3], «...сукупні прямі втрати від руйнувань та пошкоджень об'єктів соціального сектору складають близько \$6,7 млрд...» [2], «...понад 6,6 млн осіб є внутрішньо переміщеними. Ця цифра становить 15 відсотків від загального населення України» [1]. З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну від обстрілів окупантів загинуло не менше семи тисяч цивільних, ще 5,5 тисячі отримали поранення, серед загиблих – 373 дитини [4].

Тривалий період військового часу, зростання людських втрат, перебування певної частини населення на окупованих територіях під впливом російської пропаганди, посилюють тенденції напруги в суспільстві. Для її зняття потрібна масштабна роз'яснювальна робота, спрямована на формування позитивного світогляду людей. З цих позицій запровадження миротворчої освіти в Україні сприятиме

посиленню безпеки в країні, а також політичним, економічним, соціальним і культурним перетворенням в громадах.

Вивченню проблематики запровадження миротворчої освіти присвячено чимало праць науковців по всьому світу, серед яких варто виділити професора І. М. Харріса [11], який вивчав еволюцію теорії мирного виховання та її вплив на сучасні теорії спрямовані на попередження загроз міжособистісного та екологічного насильства. Він виділив п'ять напрямів диверсифікації миротворчої освіти: міжнародна освіта, освіта з прав людини, освіта для розвитку, освіта з питань довкілля та освіта з вирішення конфліктів. Значний внесок у розвиток миротворчої освіти зробив кандський професор Х. Данеш [5], основоположник інтегративної теорії миру та автор 11-томної навчальної програми «Освіта заради миру». Інтегративна теорія миру Х. Данеша, базується на тому, що мир є психологічним, соціальним, політичним, етичним та духовним станом, який відбивається на внутрішньоособистісній, міжособистісній, міжгруповій, міжнародній та глобальній сферах людського життя. Тому буття людини, включаючи мир, формується світоглядом – поглядом на реальність, людську природу, мету життя та людські стосунки. Виходячи з цього, він виокремив чотири передумови ефективного мирного виховання – світогляд, заснований на єдності, культура зіллення, культура миру та зорієнтована на мир навчальна програма. Проте до формування зазначених умов потрібно підходити дуже зважено, бо миротворча освіта може по-різному впливає суспільство. Зокрема, К. Харбер [9] у своєму дослідженні доводить, що вона може покращити суспільство, відтворити його саме таким, яким воно має бути, а в окремих випадках – зробити гіршим і зашкодити людям.

Науково-практичний інтерес у зв'язку з наведеним застереженням становлять роботи С. Дацбергер [6], доктора Амстердамського університету, яка здійснила низку польових досліджень у декількох країнах, що переходили від війни до миру. Дослідниця зосередилася на виявленні відповідності миротворчої освіти умовам безпеки; на визначенні шляхів подолання структурних та непрямих форм насильства за допомогою альтернативних та гнучких форм навчання.

Нині актуалізуються дослідження, спрямовані на визначення переваг Концепції Social and Emotional Learning (SEL) при запровадженні миротворчої освіти. SEL спрямована на озброєння учнів академічними знаннями, навичками ефективної соціалізації, контролю над емоціями, емоційною взаємодією з іншими, а також розвиток навичок турботи про інших, розв'язання комплексних

завдань тощо. С. Хаймел та Л. Дарвіч [12] довели, що SEL можливо реалізувати за допомогою різних освітніх стратегій, включаючи освітні програми, взаємодію вчителя та учнів, спільне навчання у вирішенні проблем мирного розв'язання конфлікту тощо. Дослідниці стверджують, що зміцнення миру шляхом сприяння соціальному та емоційному розвитку через освіту дає надію майбутнім поколінням.

Дослідження та результати зарубіжних вчених надзвичайно корисні і цінні для України з позицій вивчення провідного досвіду у розбудові миротворчої освіти, поширенні її впливу на сферу безпеки та мирні процеси в регіонах, постраждалих від війни, тощо. Заходи миротворчої освіти в нестабільному середовищі повинні діяти в різних секторах, стимулюючи процеси позитивних соціальних змін. При впровадженні миротворчої освіти в Україні, перш за всі слід звернути увагу на поняття «місія учителя», «місія педагога». Пріоритетним має стати завдання забезпечення вчителя стратегіями, практиками й методами підвищення самоєфективності, впливу на SE учнів та інші результати, а також створення сильних шкільних співтовариств. Враховуючи високий рівень освіченості українських громадян, перед нашою миротворчою освітою не будуть стояти завдання навчити молодь читати та писати, а в першу чергу це буде завдання громадянського виховання.

На відміну від більшості країн, які впроваджують миротворчу освіту, в Україні значна увага повинна також приділятися навчанням дорослих. До навчальних планів з підвищення кваліфікації кадрів та освітніх програм з навчання для військовослужбовців, працівників органів системи МВС, мають бути включені питання щодо протидії сексуальному насильству, порядку здійснення заходів для захисту та реабілітації жінок, які постраждали від конфліктних та кризових ситуацій, врегулювання конфліктів, налагодження діалогу, сприяння належному управлінню та розширенню можливостей громад, які пройшли через військовий конфлікт.

Миротворча освіта в умовах військового часу в Україні, набуває надзвичайної актуальності. Нині вона визначена потребою ведення державотворчих процесів на засадах гуманізації, демократії, соціальної справедливості. Це пов'язано не лише зі становленням громадянського суспільства в Україні, а й з процесом відродження нації.

Список літературних джерел

1. Мультимедійна платформа іномовлення в Україні. УКРІНФОРМ. URL: <http://surl.li/dlgtu> (дата звернення: 15.11.2022).
2. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Проект Плану відновлення України: Матеріали робочої групи «Аудиту збитків,

понесених внаслідок війни». 2022. URL: <https://cutt.ly/5NdBkFg> (дата звернення: 15.11.2022).

3. Офіційний сайт Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. *Оновлено актуальний перелік громад у районах бойових дій, на ТОТ та тих, що в оточенні*. URL: <https://cutt.ly/DNdmFiE> (дата звернення: 15.11.2022).

4. Слово і діло. Аналітичний портал. У МВС назвали кількість загиблих цивільних з початку війни. URL: <https://cutt.ly/1NOyjTb> (дата звернення: 15.11.2022).

5. Danesh H. (2006). Towards an integrative theory of peace education. *Journal of Peace Education*. 3:1. Pp. 55-78. DOI: 10.1080/17400200500532151 (last access: 15.11.2022).

6. Datzberger S. (2017). Peacebuilding through non-formal education programmes: a case study from Karamoja, Uganda. *International Peacekeeping*. 24:2. Pp. 326-349. DOI: 10.1080/13533312.2016.1214073 (last access: 15.11.2022).

7. Fountain S. (1999). *Peace Education in UNICEF* (Working Paper). New York: UNICEF. URL: <https://www.unicef.org/lifeskills/files/PeaceEducationUNICEF.pdf> (last access: 15.11.2022).

8. GEFI, Global Education First Initiative. United Nations. 2015. URL: <http://www.unesco.org/new/en/gefi/home/?/220.htm> (last access: 15.11.2022).

9. Harber C. (2004). *Schooling As Violence: How Schools Harm Pupils and Societies*. London: Routledge/Falmer. 168 p. DOI: 10.4324/9780203488423 (last access: 15.11.2022).

10. Harber C., Sakade N. (2009). Schooling for violence and peace: how does peace education differ from 'normal' schooling? *Journal of Peace Education*. 6:2. Pp. 171-187. DOI: 10.1080/17400200903086599 (last access: 15.11.2022).

11. Harris I. M. (2004). Peace education theory. *Journal of Peace Education*. 1:1. Pp. 5-20. DOI: 10.1080/1740020032000178276 (last access: 15.11.2022).

12. Hymel S., Darwich L. (2018). Building peace through education. *Journal of Peace Education*. 15:3. Pp. 345-357. DOI: 10.1080/17400201.2018.1535475 (last access: 15.11.2022).

Гльч Людмила Миколаївна, д.е.н., професор,
професор кафедри управління
Київський університет імені Бориса Грінченка
Панченко Алла Гнатівна, к.н.держ.упр., доцент,
доцент кафедри управління
Київський університет імені Бориса Грінченка

РОЗДІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ МИРОТВОРЧОЇ ОСВІТИ

Виховання громадянина України, формування громадянської позиції, вміння визначати в майбутньому своє місце в життєвому просторі, самовдосконалюватися, бути готовим до відповідальності за